

פחד דוד

י"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 16:17 | 16:31 | 16:20 | 16:35

מוצאי שבת 17:33 | 17:34 | 17:32 | 17:36

רבינו תם 18:11 | 18:07 | 18:07 | 18:11

הילולא דצדיקיא

יט - רבי אברהם שמואל בנימין סופר

כ - רבי משה בן מימון הרמב"ם

כא - רבי מצליח מזוז הי"ד

כב - רבי שמואל הלר

כג - רבי אברהם פלאגי

כד - רבי שלום עראקי

כה - רבי שלמה מאזוז

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

משכיל לדוד

גזירת שיעבוד מצרים

"ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך".

(שמות א, ג)

יש להתבונן בכל הענין של שעבוד מצרים, בעבור מה נגזר על בני ישראל להשתעבד תחת עול מצרים, ולהתייטר בעבודת פרך במשך ארבע מאות שנה. אמנם מבואר בחז"ל (פרקי ר' אליעזר מז) שהגזירה הייתה משום שאברהם אבינו אמר "במה אדע כי אירשנה" (בראשית טו, ח), ולכך נגזר על זרעו שירדו לגלות מצרים, אך ודאי שיש לכך סיבה מהותית יותר, שהרי אברהם אבינו היה סמל האמונה, והיה מפרסם בכל העולם את האמונה שאין עוד מלבדו (רמב"ם ע"ז א, ג). אם כן ודאי שלא שייך אצל אברהם אבינו חסרון באמונה, ולכן קשה מדוע בכל זאת נגזר על זרעו השעבוד.

ועוד קשה, שכתוב אחר כך "וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי" (בראשית טו, יד), דהיינו, שהקב"ה יעניש את מצרים על זה שייסרו את ישראל. אם כן בשביל מה הוצרך לכל זה, לכאורה שלא ישעבד את ישראל ולא יצטרך לדון את מצרים.

ואמנם על זה היה אפשר לומר, שהקב"ה העניש את מצרים משום שזלזלו בבני ישראל והשפילו אותם בעבודת פרך יותר מכדי ענין השעבוד. ונראה שהעניין בזה הוא כמו שמצינו אצל חזקיהו המלך, שחז"ל אומרים (ברכות א, א), שבא אליו ישעיהו הנביא ואמר לו, תצווה לבניך כי נגזר עליך למות גם מהעולם הזה וגם מהעולם הבא, משום שלא נשאת אשה וביטלת מצות פריה ורביה.

ענין פריה ורביה הוא ענין גדול מאוד, שכל מי שלא מתחתן עובר על איסור חמור (עי' יבמות סג, ב). כתוב בשם הארי ז"ל (ליקוטי תורה מקץ) שבני ישראל ירדו לגלות כדי לתקן את מה שפגם אדם הראשון במאה ושלושים שנה שלא היה עם אשתו למרות שזה היה בשוגג. אדם הראשון התכוון לשם שמים בזה שפרש מאשתו, והראיה - שנקרא חסיד בזה שפרש מאשתו (עירובין יח, ב). הוא חשב שבא לתקן בכך שפירש מהאשה, אך יצא מזה קלקול, שנסתלקו ממנו ניצוצות דקדושה, וכל זה משום שלא שאל לעצתו של ה'.

והנה כששמע חזקיהו שהוא מת בעבור זה, אמר לישעיהו תן לי את בתך לאשה, אמר לו ישעיהו, וכי רצוני שתהיה אלמנה הלא הקב"ה אמר שאתה מת. אמר לו חזקיהו, מקובלני מבית אבא "שאפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל יתיימש מן הרחמים". ומובא (מלכים ב, כ, ב) שחזקיהו הסב את פניו לקיר והחל לבכות ולהתפלל, מיד אמר הקב"ה לישעיהו שהוא מוסיף לחזקיהו ט"ו שנים. ולכאורה, מה הענין שהסב פניו לקיר, אם רוצה לכוון בתפילה שירים עיניו כלפי שמיא, ומה הענין דוקא בקיר.

אלא הענין בזה הוא, שאנו רואים בעולם הרבה אנשים שחיים בעושר, מתהלכים בארמונות וכל עניינם בעולם הזה הוא כסף ודברים חומריים, וכשחיים כך אי אפשר

לחיות חיי תורה. אנחנו ברוך ה', חיים בעולם של תורה וזהו עסקנו בעולם. מסופר על הגאון רבי משה פינשטיין זצ"ל, שבא אליו גביר לביתו. כשראה הגביר את חיי הפשטות והדלות בביתו, החליף לו את כל הרהוט בבית. כשהגאון רבי משה זצ"ל הגיע וראה את זה, סרב להיכנס לבית וטען שזה לא הבית שלו, ולא נחה דעתו עד שהחזירו את כל הרהיטים הישנים, כי העולם שלו זה התורה ואין לו שייכות לעולם הזה.

ונמחיש זאת על ידי משל כמה אדם חי חיי חומריות. אדם רעב שנכנס לבית הכנסת ויש דברי מאכל על השולחן, כאשר אומרים לו שיאמר ברכה לרפואת פלוני, הוא חושב על האוכל שהוא תאוה לעיניים ולא על הברכה. כי כך הוא הטבע, שגשמיות היא כמו כותל שמפריד בין האדם לקב"ה.

אם כן, חזקיהו המלך שחי בתוך הארמון, בתוך עולם של גשמיות, חשש שהגשמיות תפריע לו לתפילה ולטהרת הבכי ולכך הפנה את פניו לקיר, שלא יהיה כלום מול פניו. לכן כשמתפללים סוגרים את העיניים, כי אם רואים משהו חושבים עליו וממילא לא חושבים על הקב"ה. גם כשאדם הולך בדרך ומפסיק מלימודו ואומר מה נאה אילן זה וכי' הרי הוא מתחייב בנפשו (אבות ג, ז). כי כשעוסקים בתורת ה' אסור לחשוב על דברים אחרים, אפילו אם האדם רואה דברים שיש בהם בחינה של "מה רבו מעשיך ה'" (תהלים קד, כד), כשלומדים תורה - ה"מה רבו" זה התורה, ואין מה להשוות בין אילן לתורה. ומכיוון שחזקיהו השתדל שתפילתו תהיה זכה ונקייה ללא שום מחיצה בינו לבין הקב"ה, זכה שתתקבל תפילתו.

ומעתה יבואר מה שהיה אצל אבותינו שירדו למצרים. עם ישראל הוא העם הנבחר להיות עם ה', ובשביל להכיר ולדעת מי זה בורא עולם היה צורך להתנתק מכל העולם הזה, משום שכשאדם מתעסק בגשמיות, לבו טרוד בהבלי העולם ואינו יכול לעבוד את ה'.

וכן מצינו אצל האבות הקדושים, יצחק - שזכה ונתעלה בזכות זה שהושפל, שמו עליו עצים ודימו אותו לבהמה העומדת לשחיטה. וכן אצל יעקב - כשסבל את עול לבן ועשו שרדפו אותו.

לכן ירדו בני ישראל למצרים, שעל ידי שמצרים ישעבדו אותם ויעבידו אותם בפרך, יאבדו ישראל את כל העצמיות שלהם, ולא תהיה בהם כלל גשמיות, ומתוך כך ידעו להכיר את בוראם. כמו שאומר האבן עזרא (עי' שמות ב, ג) על כל הענין של עבדות, שאין לך צער גדול מלהיות עבד, שמבטלים את העצמיות של האדם ומכריחים אותו לעשות נגד מצפוננו. ואז לאחר כל השעבוד נאמר (שמות ב, כג) "ויעקו ותעל שועתם", שזו הייתה תפילה בלי מחיצות. וכתוב (ירמיה ב, ב) "זכרתי לך חסד נעורייך", שבזכות ד' דברים ששמרו בני ישראל שלא שינו שמם ולבושם ועשו גדר לעריות ונהירו בלשון הרע, התקרבו לקב"ה וזכו שנגאלו.

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "דברי ירמיהו בן חלקיהו". (ירמיה א. ב)

הקשר לפרשה: בהפטרה מסופר על ירמיהו שסירב בתחילה ללכת בשליחות ה' משום שאינו יודע לדבר כי הוא נער, וכמסופר על משה רבינו בפרשתנו שסירב ללכת בשליחות ה', משום שאינו איש דברים.

"הנה לא ידעתי דבר כי נער אנכי. ויאמר ה' אלי אל תאמר נער אנכי כי על כל אשר אשלחך תלך ואת כל אשר אצוך תדבר". (ירמיה א; ו-ז)

תמיהה היא; אם אכן הוא (הנביא ירמיה) נער, מדוע אמר לו השי"ת "אל תאמר נער אנכי"? ויש לומר, כי לאחר שאמר לו ה' יתברך "אל תאמר נער אנכי", כלומר הגם שאתה נער, מכל מקום אל תאמר "נער אנכי", כיוון שצריכים להביט אל המשלח ולא אל השליח. וזהו שהשי"ת ממשיך ואומר לו: "כי על כל אשר אשלחך תלך", ואין זה משנה אם אתה נער, כיון שעניניהם שיתנו אל המשלח.

("צוארי שלל")

"כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה". (ירמיה ב. ב)

אין הכוונה שבני ישראל הלכו במדבר על מנת למות, אלא הלכו שם על מנת לחיות, והיינו שאם כי הולכים אנשים נשים וטף "במדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים" (דברים ח. טו), מכל מקום הם אינם מרגישים בדבר כלל - אלא כאילו הולכים בארץ מיושבת מקום פרות ופרדסים.

וזהו אפוא ביאור הכתוב "חסד נעוריך אהבת כלולותיך"; שכל הטבעים לא היו קיימים לגביהם, ואין לפניהם אלא הקב"ה, ובכל מקום שאמר להם לילך הלכו בו, מבלי לשים לב למצב הטבע שם.

משל לתינוק הנישא בזרועות אמו. אשר גם כשהיא הולכת אתו למקום חיות רעות וליסטים, אין התינוק יודע מכך כלום, ואין קיים לגביו אלא זרועות אמו החובקות אותו באהבה.

("שיחות מוסר")

שנת הארץ

הכשרת שטח האדמה: פעולות המכשירות את הקרקע לזריעה אסורות, כגון, לסקל אבנים, לנכש ולאסוף עשבים, הרי אלו אסורות משום מלאכת החורש מותר לאסוף אבנים מהקרקע לצורך בניה אם עושים בצורה שמוכח שאין כוונה להכשיר את הקרקע לזריעה, כגון שעומדים סמוך לשדה ולוקחים אבנים רק ממקום שהיד מגעת, או שאוספים את שכבת האבנים העליונה ומשאירים את השכבה התחתונה. או שמשאירים לכלוך על הקרקע, כך ניכר שאין כוונה להכשיר את הקרקע לזריעה.

מותר לפנות פסולת בנין שנוותרת בחצר לאחר בניה או שפוצים כדי ליפות את מראה החצר, או כדי שהפסולת לא תגרום נזק כמו במקום שמשחקים ילדים וכדומה. אולם מאחר וקרקע זו מיועדת לזריעה לאחר השמיטה, צריך לעשות היכר שאין הכוונה להכשיר את הקרקע לזריעה. ההיכר הוא שמשאירים שכבת פסולת על הקרקע.

בקרע שאינה ראויה לזריעה אין כל איסור לסקל אבנים, כמו ממגרש משחקים של ילדים, או מקום המיועד לחניה ואפילו שאינה מכוסה אספלט, וכן מותר לנקות את השבילים המיועדים להילוך בני אדם.

במסילה נעלה

כוחו של מאכל כשר

לו: "אולי מהברכה שלי בכיו רק יתגבר?"

מבלי לשים לב נטלתי חתיכה מהאוכל הכשר שברשותי והנחתי בפיו של התינוק, וראו זה פלא! הילד הפסיק לבכות!

מיד עלה בדעתי שמא ילד זה מעולם לא אכל אוכל כשר, ועצם המפגש עם האוכל הכשר גרם לו כעת להירגע.

רבים מהנוסעים היו המומים לנוכח הנס, ואף היו ביניהם מספר יוצאי ארצות ערב שנדהמו לראות את השפעת האוכל הכשר על התינוק. בראותי את התרגשות הציבור מהעניין פניתי אליהם ואמרת: "זהו אינו נס כלל. הקב"ה הראה לנו כעת בחוש עד כמה האוכל הכשר מביא שקט ומרגוע לנפש האדם."

באותה שעה התחלתי להתבונן בלבי לעומק עניין שמירת הכשרות. כאשר אדם מכניס לפיו אוכל כשר, אוכל זה מטהר את הדם שלו ואת גופו, ואז המצוות שהוא עושה הן בקדושה ובטהרה. אולם כאשר אדם מכניס לגופו דברי מאכל שאינם כשרים - אזי מצוותיו נעשות ללא כל קדושה.

במטוס נכחו גם יהודים רבים שהיו בעלי אמונה בצדיקים אך לא הקפידו בביתם על שמירת הכשרות, וכאשר הם ראו כיצד התינוק נרגע מאכילת האוכל הכשר - הם הבטיחו מיד שיתחילו להקפיד גם בביתם לאכול רק מאכלים כשרים, שהרי לנגד עיניהם ראו כיצד התינוק שבכה במשך מספר שעות רצופות ללא הפסק, נרגע כאשר בא לפיו אוכל כשר.

מובן שמקרה זה גרם לקידוש ה' גדול, שכן כולם ראו עד כמה רבה השפעת המאכלים הכשרים על נפש האדם.

באחת השנים בהן נסענו להילולת הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א במרוקו, זכינו שנעשה במטוס קידוש ה' גדול.

באותו יום קודם הטיסה, ביקשתי מאחד ממלוויי שיקנה מספר כריכים כשרים עבור יהודים שיגיעו להילולא ואולי ישכחו להביא עימם אוכל, וכדאי שיהיה באמתחתנו דבר מאכל עבורם.

כמו כן, למרות שהזמנו בחברת התעופה מנות כשרות עבור כל הנוסעים היהודים בטיסה שלנו - ביקשתי ממנו שירכוש כריכים כשרים גם עבור הנוסעים היהודים בטיסה, כיון שתמיד קיים החשש שמא המנות הכשרות לא תגענה, ולכן כדאי להצטייד מבעוד מועד בכריכים כשרים עבור היהודים במטוס. ואמנם כך היה, לא קיבלנו במטוס אוכל כשר, ולפיכך חילקנו למי שרצה מהכריכים שהבאנו איתנו.

באותה טיסה נסעו במטוס גם זוג הורים עם בנם התינוק שמרר בבכי ללא הפסק, כבר קודם העלייה למטוס הפעוט ייבב, ואף במשך הטיסה לא פסק כלל מבכיו. הוריו המסורים ניסו להרגיעו בכל דרך אפשרית, במאכל, במשקה, במשחקים ובמיני מתיקה - אולם הדבר לא עלה בידם, ובכי התינוק לא נרגע.

מובן שהבכי הפריע מאד לשאר הנוסעים במטוס, אך הם לא יכלו לעשות מאומה בעניין. לבסוף ניגש ראש הדיילים נטל את התינוק מידי הוריו, הביא אותו אליי ואמר לי: "אתה רב, תן לו ברכה שיפסיק לבכות". הופתעתי מאד, ואמרת

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

לשבה בטוב טעם

אסור לומר אבק לשון הרע, כגון 'מי היה מאמין שפלוגי יצליח כל כך', או 'אל תדברו על פלוגי, איני רוצה לומר מה שאירע עימו, וכיוצא בזה. וכן אסור לשבח אדם בפני שונאיו, או לשבח יותר מדי, כי מתוך כך באים לדבר בגנותו.

מן האוצר

מאוצרו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

קדושת השמות

"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו" (שמות א, א)

למקרא פסוק זה מתעוררת השאלה, מדוע הקב"ה שב ומונה את עם ישראל פעם אחר פעם, למרות שכבר מנה אותם ופרט את תולדותיהם למשפחותם ולבית אבותם. ומתרץ רש"י (שם) שריבוי המניינים בא להעיד על חבתם של עם ישראל בעיני הקב"ה, שמשולים הם לפניו ככוכבי השמים הנמנים ונספרים דבר יום ביומו כנאמר - "המוציא במספר צבאם לכולם בשם יקרא" (ישעיה מ, כ).

ונראה להוסיף ולבאר פסוק זה, שרצה הקב"ה ללמד לבני ישראל ששמו של האדם הוא מהותו, ולפיכך הוא בעל ערך ומשקל רב. והנה כל עוד האדם ער במשך היום ואף בלילה, ביכולתו להגות בתורה ולקיים מצוותיה, וזו הסגולה הטובה ביותר לשמירה מפני הקליפה ושאר מזיקים, שכידוע התורה מגינה ומצילה את האדם מכל רע (סוטה כא, א). ובשעה שאדם ישן את שנתו, לכאורה ניטלת ממנו היכולת להגן על עצמו ולהשמר מפני המזיקים, שהשינה היא מעין מוות (ברכות נז, ב), ואם כן אין לו לאדם את הכוח להילחם כנגד אויביו ויצרו הרע הבא להכשילו.

ונראה לומר שבזה שהקב"ה שב ומנה את בניו, הוא רצה להראות להם בכך ששמותיהם החצובים ומושגתים על שמות הקודש, אותם קרא יעקב לבניו, הם השמירה הטובה והמועילה ביותר לאדם בעת שנים הוא את שנתו. ויעקב אבינו לא המציא את השמות מליבו, אלא חיפש לקרוא לבניו בשמות ממקורות עליונים הקשורים למלכות ה' בעולם, ומתוך כך יזכו לשמירה והגנה מאיתו יתברך. וזהו לשון הפסוק "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה", ומשמע שהחזיקו מסורת אבותם בידם, והמשיכו לקרוא לבניהם ולבני בניהם את אותם שמות קדושים וטהורים שקרא יעקב אבינו לבניו (שהש"ר ד, כה), מתוך ראייה עמוקה ששמות הקודש יעזרו להצלת בניו מפני הקליפה והטומאה בכל מצב שהוא, ובפרט בזמן השינה שאינם עוסקים בתורה.

ובני ישראל למרות היותם נתונים במ"ט שערי טומאה (זו"ח ריש פ' יתרו), זכו לבסוף להינצל מקושי השעבוד, היות ושמרו על עצמם מפני התבוללות בקרב הגויים, על ידי שלא שינו שמם, לבושם ושפתם. ובני ישראל הקפידו בשמירת שמם ביתר שאת, כיון שייקרו והעריכו את שמם המורה על מהות קדושתם, שאותו קיבלו במסורת מאביהם יעקב - שהיה אביהם של שנים עשר שבטי י-ה.

ונראה להוסיף בדרך רמז, המילה "ואלה" עולה בגימטריא כמילה "בם", כפי שנאמר (דברים ו, ז) על התורה הקדושה "ודברת בם". ונראה לומר שעל ידי שמות הקודש בהם עם ישראל נקראים, זוכים הם להתקשר לתורה הקדושה שאף היא נכתבה בשמותיו של הקב"ה (זוהר ח"ב קכד, א והקדמת הרמב"ן לתורה), וכך יוצא שמלבד התקשרותם לתורה, זוכים הם להתקשר לבורא ברוך הוא.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

ותעל שועתם אל הא-להים מן העבודה". (ב. כג)

פירוש לא שצעקו לאל שיושיעם, אלא צעקו מן הצער כאדם הצועק מכאבו. ומודיע הכתוב כי אותה צעקה עלתה לפני ה'. והוא אומר שועתם וגו' "מן העבודה" פירוש "מצער העבודה", וישמע ה' את נאקתם פירוש הרמת קול כאבם.

עוד ירצה על דרך אומרו (תהלים קי"ה) "מן המצר קראתי י-ה ענני במרחב י-ה". כי אחת מהתפלות המתקבלות היא תפלה שמתוך צרה, וכן הוא אומר (יונה ב. ג) "קראתי מצרה". והוא אומר "ותעל שועתם וגו' מן העבודה" - פירוש לצד שהיתה מצרת העבודה, וכפי זה "שועה" זו היא תפלה, רצעקה" כאב הצרה, הנה היא רמוזה באומרו "מן העבודה ויצעקו".

מן המעיין

"ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משיתהו". (ב. ז)

בת פרעה הלא דברה בשפה המצרית, אם כן, כיצד יתכן שקראה למשה שם, אשר מתפרש בלשון הקדש "כי מן המים משיתהו", וכי התורה תירגמה את השם שנקרא לו ממצרית לעברית?

באור לענין זה אנו מוצאים בדברי בעל "העמק דבר", שמסביר כי במצרית המלה 'משה' משמעותה 'ילד', ואם כן, בת פרעה קראה לו 'ילד'. וקשה, מדוע היא ממשיכה ומסבירה את קריאת השם "כי מן המים משיתהו", שהוא הסבר בלשון הקדש לשם זה?

אלא, שעמדה בת פרעה ואמרה: איך אוכל לקרא שם לילד, אשר אינו שייך לי, כי אם להוריו? אלא, מאחר שאני היא זו שמשיתי אותו מן המים, קרוב לודאי שהוריו התייאשו מחייו. נמצא, שהוא, כביכול, טבע, ובזכותו הוא חי, ממילא יכולה אני לתת לו את שמו.

נמצא, אפוא, שהאמירה "כי מן המים משיתהו" אינה טעם לבחירת השם משה, אלא זוהי הסיבה על עצם היכולת של בת פרעה לקרוא שם לילד זה.

"של נעלך מעל רגלך". (ג. ה)

נאמר בפרקי אבות (ב. ז) "והוי זהיר בגחלתן [של תלמידי חכמים] שלא תכוה; שנשיכתן נשיכת שועל, ועקיצתן עקיצת עקרב, ולחישתן לחישת שרף, וכל דבריהם כגחלי אש".

והנה ראשי התיבות של שלשת הכוחות שבתלמידי חכמים הם 'נעל'; נשיכה, עקיצה, לחישה.

ומכאן דורש היה הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב זצ"ל, מסר של הנהגה לצדיקי הדור; הורה הקב"ה למשה במראה הסנה - שכשתהיה מנהיג עדת ישראל אזי "של נעלך מעל רגלך" - ולא תשתמש בהם נגד שום אדם מישראל.

"תכבד העבדה על האנשים ואל ישעו בדברי שקר". (ה. ה)

זכות היוצרים לרעיון שהגה פרעה הרשע, שמורה ליצר הרע, המלך הזקן. כפי שכותב הרמח"ל ב"מסילת ישרים":

"הנה זאת באמת אחת מתחבולות היצר הרע וערמתו, להכביד עבודתו בתמידות על לבות בני האדם עד שלא יסור להם רוח להתבונן ולהסתכל באיזה דרך הם הולכים. כי יודע הוא שאלולי היו שמים לבם כמעט קט על דרכיהם, ודאי שמיד היו מתחילים להנחם ממעשיהם והיתה החרטה הולכת ומתגברת בהם עד שהיו עוזבים החטא לגמרי".

"והרי זה מעין עצת פרעה הרשע שאמר "תכבד העבדה על האנשים" וגו', שהיה מתכוון שלא לבד שלא להניח להם רוח כלל לבל יתנו לב או ישימו עצה נגדו, אלא היה משתדל להפריע לבם מכל התבוננות בכח התמדת העבודה הבלתי מפסקת. כן היא עצת היצר הרע ממש על בני האדם, כי איש מלחמה הוא ומלמד בערמימות, ואי - אפשר להמלט ממנו אלא בחכמה רבה והשקפה גדולה".

"וחכמינו זכרונם לברכה אמרו (מועד קטן ה), "כל השם ארחותיו בעולם הזה, זוכה ורואה בישועתו של הקדוש ברוך הוא".

מסילות לאמונה

ואש מתלקחת, הבזיונות גדלים והאב כאוב, ממילא הוא מעניש את שניהם בנוסח "שנים לא תקבלו!"

כך הקב"ה, ריבונו של עולם, שמח כאשר אין חילול ה' בשעה שהילדים שלו רבים. והוא משלם על הוייתור בעין יפה וכמי שאומר, "עכשיו כאשר ויתרת תקבל כפליים".

איש לרעהו?

סיפר המגיד הירושלמי רבי בן ציון ידלר זצ"ל: זכורני לפני עשרות שנים כי בירושלים נוסדה חבורה חשאית, שמטרת יסודה היה 'איש לרעהו יעזור', כל אחד מהחבורה יעזור לרעהו וחוזר חלילה.

נכנסתי לפני מרן הרב מבריסק הגאון הקדוש רבי יהושע ליב דיסקין זצ"ל, סיפרתי לו את הדבר ושאלתי לדעתו על עצם הרעיון. בתחילה הגיב ואמר לי: "מאי נפקא לך מינה?" כלומר, ביקש לדחות אותי. אך כיון שהוספתי ואמרתי לו כי לפי דעתי יסוד חבורה שכזו הוא ראוי ונכון הוא, כי בנוי על מצות "ואהבת לרעך כמוך", אמר לי הגאון הקדוש שענין זה אינו בכלל בגדר "ואהבת לרעך" אלא אהבת עצמו הוא, 'שמור לי ואשמור לך', אשמור לך כדי שתשמור לי. כעת דואג הוא לחברו ואחר כך חברו ידאג לו. וזה נגד מצות התורה שצריך לאהוב את כל אחד מירשאל, אפילו שאינו חבר בחבורה זו, ואף במי שעשה לו רעה נאמר "לא תקום ולא תטור" ואף צריך להיטיב לו.

הרב מבריסק זצ"ל סיים וקבע: "חלילה לך מלהיכנס לחבורה זו, שנגד התורה היא".

הן דל גאה ויותר לא".

ואתה המשכין שלום, לך ותכחיש את מה ש'רואים בעיניים'...

וכך במקביל האזניים, שיש להן בינה יתירה, ישמיצו את העיניים שכנותיהן, שהכל 'אור' להן, ויאמרו נגדם: הן בעצם רק 'חור בראש' ולא יותר...

כך נראה העולם. כלומר?

עיקר החטאים בין אדם לחבירו - הם תוצאה שיירה ממה שהאחד מבטל את חברו, כאשר הוא משוכנע שחברו בעל חיסרון. ובאמת בהכרח שיראה את חברו כך, כי הוא לא מבין בכלל את הלך מחשבתו, את הרקע שלו, את מכלול הבנתו והשכלתו, בדיוק כמו האזניים שלא יודעות מה הן העיניים.

ומה האמת? שכל אחד לבדו אין לו שלימות, לא העין ולא האוזן, דווקא כולם יחד בונים את שלמות האדם המוצלח. כך בדיוק קורה גם בעם ישראל.

יהודי אמיד שלח את בנו למרחקים ונתן לכל אחד די מחסורו. אחד הילדים לא התנהג כראוי, התגרה באחיו ולקח מחלקו. האח היה חכם וחשב לעצמו: "למה לריב איתו, הרי לאבי לא חסר כסף, בוודאי אבא יידע כי הוא לקח ממני וישלים לי את החסר. מה לי ולמריבות, העיקר שלאבא לא יהיה צער וביזיון". אביו שמע את הפרטים, שמח מאד נשק אותו וחייב אותו חזק: "אתה הצלת אותי מבזיונות ברחוב כאשר יאמרו כי 'הילדים שלי רבים זה עם זה'. משום כך אני אתן לך כפליים".

וכן להיפך, כאשר הם רבים ומתאבקים

אנשי אמונה

ארחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

שושלת עניפה של תלמידי חכמים וגדולי תורה, ניבטו וצמחו בין כותליה של משפחת פינטו המפוארת, שהעמידה לישראל ענקי רוח ופועלי ישועות. דור אחר דור, בן אחר בן, עד שנתקיים בהם הכתוב: "לא ימושו מפין זרעך ומפי זרע זרעך עד עולם". וכדרשת רבותינו זכרונם לברכה: "כיון שהוא תלמיד חכם ובנו ובן בנו, שוב אין התורה פוסקת מהם לעולם".

הגאון הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א, נכדו של כ"ר רבינו חיים פינטו הגדול זיע"א (וכדי להבדיל בין רבי חיים - הסבא, לרבי חיים - הנכד, כינו אנשי דורו את רבי חיים השני, הנכד, בתואר "רבי חיים פינטו הקטן") היה אפוא, חוליה אחת מן השושלת המפוארת הלזו. כאיש אשר נודע שמו בשערים המצוינים בתורה וביראת ה' טהורה, וכמי שזכה להעפיל למדרגות רמות ונשגבות, בנגלה ובנסתר, עד שזכה גם ללמוד בחברותא יחד עם אליהו הנביא זכור לטוב.

המעשה הבא יעיד על כך: היה זה בשעת בוקר מוקדמת. מרבית תושבי העיר עדיין נמו את שנתם, מספר מצומצם של מתפללים עשו את דרכם לעבר בית הכנסת, כשהם עטורים בטלית ותפילין.

ר' יונה אבן חיים זצ"ל, שהיה אחד מהמשכימים קום, גילה בעמדו על מפתן דלת בית הכנסת, כי הוא לא הראשון שהגיע לשם. מבעד לקיר, שמע ר' יונה שני קולות שלומדים תורה בתוך בית הכנסת.

קולו הערב של אחד הלומדים, היה מוכר לר' יונה: הלא זה קולו של רבי חיים פינטו הקטן זיע"א.

ר' יונה השתהה מעט מחוץ לבית הכנסת, כדי שלא לגרום ביטול תורה ולא להפריע ללומדים מסדר לימודם.

רק כאשר פסק קול הלימוד, נכנס ר' יונה לבית הכנסת ואז הוא הופתע מאד: בתוככי בית הכנסת הוא הבחין ברבי חיים זיע"א, כשהוא לכדו ואין איש נוסף עמו. מכיון שר' יונה שמע בבירור שני קולות של לומדים, הוא ניגש לרבי חיים זיע"א ושאל אותו:

"היכן הוא החברותא שעמו למדת מקודם?" - "האם ראית אותו?" השיב לו רבי חיים זיע"א בשאלה.

- כן! - השיב ר' יונה.

- "אשריך שזכית לראות את פני אליהו הנביא זכור לטוב - השיב לו רבי חיים זיע"א, במאור פנים - אליהו הנביא, הוא זה שלמד איתי בבית הכנסת".

בתוך כדי דיבור, השביע רבי חיים זיע"א את ר' יונה שלא יגלה לאיש את אשר ראו עיניו, כל עוד הוא בחיים. ר' יונה שמר את הסוד בליבו, ורק לאחר הסתלקותו של רבי חיים זיע"א, גילה רבי יונה אבן חיים, את הסוד.

